

Huvudman

PAJALA KOMMUN
kommun@pajala.se

Beslut

Datum 2026-01-29

Dnr SI 2025:7227

Sida **1 (14)**

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola Gårdbyskolan i Pajala kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Pajala kommun att senast den **30 april 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningstid, särskilt stöd, kränkande behandling, ordningsregler och utredning vid ordningsstörande beteende samt signering av betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Pajala kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Pajala kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisningstid

1. Se till att elever i anpassade grundskolan som läser integrerat i grundskolan ges undervisning i enlighet med den nationella timplanen för anpassad grundskola om inte avvikelser är beslutade av rektorn. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur elevernas undervisningstid i samtliga ämnen har fördelats och schemalagts samt under vilken tidsperiod som detta är aktuellt. (11 kap. 6–7 §§ skollagen samt 10 kap. 4 § och bilaga 2 skolförordningen (2011:85))

Särskilt stöd

2. Se till att vid minst ett tillfälle under perioden den 29 januari 2026 – 23 april 2026, informera samtliga lärare om skollagens krav avseende när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd och skolans rutiner för detta. Inkom med en redogörelse för när och hur informationen har förmedlats. Rektorn ska dokumentera när och för vilka elever sådana anmälningar inkommit till rektorn under perioden den 29 januari 2026 – 23 april 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i

samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap 34 a § samt 3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att åtgärdsprogram utvärderas vid den tidpunkt som anges i åtgärdsprogrammen. Rektorn ska inkomma med de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden den 29 januari 2026 – 23 april 2026 samt tillhörande skriftliga utvärderingar. (3 kap 9 § skollagen)

Kränkande behandling

4. Se till att vid minst ett tillfälle under perioden den 29 januari 2026 – 23 april 2026 informera samtlig personal om skollagens krav kring skyldigheten att anmäla till rektorn när personalen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling och skolans rutiner för detta. Inkom med en redogörelse för hur och när informationen har förmedlats. (1 kap. 5 § andra stycket och 2 kap. 34 a § skollagen)
5. Se till att all personal som får kännedom om att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäler detta till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 29 januari 2026 – 23 april 2026. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Ordningsregler och utredning vid ordningsstörande beteende

Ordningsregler

6. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle följer upp ordningsreglerna och hur de följs och analyserar orsakerna till uppföljningens resultat. Eleverna ska medverka vid uppföljningen. Inkom med en redogörelse för hur uppföljningen gått till, resultatet av analysen samt en beskrivning av genomförda åtgärder (5 kap. 5 § skollagen)

Utredning vid ordningsstörande beteende

7. Rektorn ska se till att saken utreds om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Utifrån resultatet av utredningen ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. För varje sådan utredning som startas ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden 29 januari 2026 – 23 april 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9–10 §§ skollagen)

Signering av betyg

8. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygs katalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygs katalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog [2011:123])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser fjärrundervisning och frånvarohantering.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:7227) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Gårdbyskolan i Pajala kommun. Skolenheten omfattar förskoleklass samt grundskolans årskurser 1–9. Läsåret 2025/26 går 86 elever vid skolan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Gårdbyskolan följer gällande bestämmelser om undervisningstid, fjärrundervisning, frånvarohantering, särskilt stöd, kränkande behandling, ordningsregler och utredning vid ordningsstörande beteende samt signering av betyg.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever och lärare samt lektionsobservationer den 5 november 2025. Intervju med lärare och personal i elevhälsan samt rektorn har genomförts digitalt den 11 respektive 12 november 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. exempel på åtgärdsprogram och betygs katalog. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens

bedömningar. Därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i respektive fall.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens informationsinhämtning inför tillsynen framgår att det finns en elev i årskurs 8 som är mottagen i anpassad grundskola men som får sin utbildning integrerat tillsammans med en grundskoleklass.

Lärare och rektorn uppger att eleven läser ämnen i enlighet med den anpassade grundskolans läroplan. Eleven följer grundskolelevernas ordinarie schema. Rektorn uppger att rektorn inte fattat något beslut om att omfördela tid mellan olika ämnen för eleven.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i den anpassade grundskolan ska vara minst 6890 timmar. Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. I lågstadiet är den garanterade undervisningstiden 1 860 timmar. I mellanstadiet är den garanterade undervisningstiden 2141 timmar och i högstadiet 2659 timmar. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (11 kap. 6–7 §§ skollagen och 10 kap. 2–4 §§ samt bilaga 2 till skolförordningen).

Timplanerna för grundskolan och den anpassade grundskolan skiljer sig mellan de olika ämnena. I högstadiet är den garanterade undervisningstiden i den anpassade grundskolan exempelvis högre i ämnena hem- och konsumentkunskap, musik, slöjd och svenska eller svenska som andraspråk.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att den elev som är mottagen i den anpassade grundskolan men som läser integrerat i grundskolan inte får den garanterade undervisningstid som eleven har rätt till. Detta på grund av att eleven följer samma schema som elever i grundskolan.

Då de nationella timplanerna för den anpassade grundskolan och grundskolan skiljer sig åt innebär detta att eleven kommer att få för lite undervisningstid i ämnena hem- och konsumentkunskap, musik, slöjd och svenska. Detta är en brist.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan om särskilt stöd

Lärare uppger att de anmäler till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd när de gett extra anpassningar som inte bedöms vara tillräckliga för att eleven ska uppnå godtagbara kunskaper. Anmälan till rektorn sker oftast muntligt. De intervjuade lärarna uppger att de under hösten 2025 inte gjort någon anmälan om särskilt stöd. Elevhälsans representanter och rektorn uppger att lärare inte alltid gör en anmälan om särskilt stöd när behov av en sådan finns. Elevhälsan beskriver att det finns elever som borde utredas för särskilt stöd men som inte kommit till rektorns kännedom. Elevhälsan uppger vidare att det finns åtminstone 20 elever som inte når målen i ämnena matematik, svenska, engelska eller flera av de ämnena men som inte är anmälda för särskilt stöd. Flertalet av de eleverna har haft ett kortvarigt stöd av specialpedagog men eleverna har inte anmälts för behov av särskilt stöd. Rektorn beskriver att det varit stor omsättning av både personal och rektorer under senare år. Personalen har berättat att rutinerna har förändrats flera gånger i och med de många rektorsbytena. Rektorn uppger att det inte finns fungerande rutiner avseende hur lärare anmäler en elev för särskilt stöd och att det behöver tydliggöras.

Utvärdera åtgärdsprogram

Elevhälsans representanter uppger att det utarbetats ett åtgärdsprogram under vårterminen 2025. Skolinspektionen har tagit del av det åtgärdsprogrammet. Elevhälsans representanter uppger vidare att åtgärdsprogrammet skulle utvärderas i maj 2025 men att någon utvärdering inte skett. Samma åtgärder har gällt från februari 2025 men eleven får, utöver de stödåtgärder som framgår av åtgärdsprogrammet, mer stöd i matematik. Rektorn uppger att hen inte har kännedom om det åtgärdsprogrammet.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap 34 a § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd vad gäller att anmäla elevers behov av särskilt stöd samt utvärdering av åtgärdsprogram.

Lärare anmäler inte alltid till rektorn när de befarar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det finns ett flertal elever som trots extra anpassningar inte uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Dessa elever har uppmärksammats av personal på skolan men har inte anmälts för behov av särskilt stöd till rektorn. Om rektorn inte får kännedom om elever som kan

vara i behov av särskilt stöd kan rektorn inte se till att starta en utredning om särskilt stöd, vilket innebär att elever riskerar att inte få det särskilda stöd de kan ha rätt till.

Skolinspektionen bedömer även att det föreligger brister i skolans arbete med utvärdering av åtgärdsprogram eftersom utvärdering inte har skett vid angiven tidpunkt. Efter att utvärdering skett ska det fattas ett nytt beslut om åtgärdsprogram för det fall att utvärderingen visar att eleven är i fortsatt behov av särskilt stöd.

Anmäla uppgifter om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att de känner sig trygga på lektionerna men att de inte alltid upplever sig trygga i alla delar av skolan. Eleverna uppger vidare att det förekommer mycket kränkningar mellan elever. Exempelvis uppger yngre elever att äldre elever kan skrika åt dem när de befinner sig i den del av skolan där de äldre eleverna uppehåller sig. Elever uttrycker att många elever inte vågar vara den de är eller uttrycka sina åsikter för att de då riskerar att höra "glåpord". Det händer även att elever får utbrott och kastar saker. Under höstterminen 2025 har det även förekommit slagsmål mellan elever. Eleverna säger att situationen har varit sådan i flera år och att det inte blir några konsekvenser oavsett vad elever gör.

Elever, lärare, elevhälsan och rektorn beskriver att det under rasterna finns planerade rastaktiviteter och rastvärdar utomhus på skolgården och att personalen ingriper vid bråk eller konflikter. De uppger samtidigt att rasterna är en tid då kränkande ord kan förekomma och att tryggheten inte alltid är god, särskilt inomhus.

Lärarna uppger att de agerar om en elev blir kränkt. De för samtal med inblandade elever och vårdnadshavare informeras. Lärarna uppger vidare att instruktionerna för när en kränkningsanmälan ska göras till rektorn har varierat över åren. Lärare och elevhälsan uppger att instruktionen tidigare var att alla fall av kränkande behandling ska anmälas till rektorn. Därefter beslutade en av de tidigare rektorerna att kränkningsanmälningar inte ska göras om samtal skett och händelsen löst sig, om inte händelsen var allvarlig. Lärare uppger att det är enligt den instruktionen som de arbetar nu. Representanter från elevhälsan uppger att ingen av dem har sett någon statistik över antalet kränkningsanmälningar eller vad de i sådana fall handlade om men beskriver att arbetet vid fall av kränkande behandling verkligen är ett utvecklingsområde för skolan. Representanterna uppger vidare att det under perioder sker många anmälningar men att det sedan "tar stopp" i kedjan på så sätt att exempelvis vårdnadshavare inte kontaktas eller att möten inte hålls. Just nu är situationen sådan att alla fall av kränkningar inte anmäls och att alla saker som händer därför inte hanteras.

Rektorn uppger att lärare under hösten gjort ett antal anmälningar om både tillbud och fall av kränkande behandling. Rektorn uppger vidare att lärarnas uppfattning om att tidigare rektorn gett instruktion om att alla kränkningar inte ska anmälas möjligen kan ha handlat om tillbud och inte kränkningar.

Rättslig reglering

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet, och att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling (2 kap 34 a § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att anmäla till rektorn när en elev utsätts för kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Detta på grund av att alla fall av kränkande behandling som sker inte anmäls till rektorn. Lärarna uttrycker att de arbetar utifrån en rutin som innebär att alla fall som sker inte ska anmälas. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller om det på något annat sätt kommit fram att eleven kan känna sig utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn. Rektorn är därefter skyldig att anmäla händelsen vidare till huvudmannen som skyndsamt ska utreda omständigheterna till de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Ordningsregler och ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare uppger att de lektioner som Skolinspektionen besökte vid tillsynsbesöket var lugnare än vad de brukar vara. Elever beskriver vidare att vissa elever inte visar respekt för lärare och att det förekommer att elever ger andra elever nedsättande kommentarer, skriker eller kastar saker. Elever beskriver att lärare får lägga mer tid på elever som stör än att hjälpa elever som behöver hjälp. Elever från främst årskurs 6-7 uppger att situationen varit sådan under hela deras skoltid. Lärare, representanter från elevhälsan och rektorn uppger att elevernas bild stämmer och lärare beskriver att den bristande studieron särskilt drabbar elever som har svårt att koncentrera sig. Lärare och rektorn uppger vidare att den bristande studieron påverkar elevernas måluppfyllelse. Rektorn betonar att detta därför är något som måste arbetas bort.

Elever, lärare och rektorn uppger att det finns ordningsregler på skolan. Elever uppger att det är lärarna och rektorn som bestämt ordningsreglerna och att lärarna har berättat om reglerna för dem. Elever beskriver vidare att många elever inte följer ordningsreglerna och att lärarna då säger till elever som stör men att det inte hjälper. Elever säger också att olika lärare agerar på olika sätt när elever bryter mot ordningsreglerna men att det ibland förekommer att elever får lämna klassrummet. Elever uppger vidare att de inte varit med och diskuterat om hur reglerna följs. Även lärare uppger att elever kan visas ut från klassrummet men att det sedan stannar där i konsekvenstrappan. Lärare och rektorn uppger att det saknas gemensamma rutiner för hur ordningsstörande beteende ska hanteras. Rutinerna har förändrats och har inte blivit inarbetade eftersom det inte har funnits någon som hållit i det arbetet på grund av de många rektorsbytena.

Rektorn uppger vidare att skolans konsekvenstrappa ska användas när en elev stör. Elever har visats ut från klassrummet efter tillsägelser, men kvarsittning har inte förekommit. Rektorn framhåller att det är viktigt att få med hela personalgruppen i arbetet och agera på samma sätt, och ser ett behov av att diskutera detta vid kommande arbetsplatsträffar.

Rektorn uppger att hen under höstterminen 2025 har haft ett fåtal samtal med elever och vårdnadshavare när elever stört eller uppträtt olämpligt. Rektorn har fattat beslut om en tillfällig omplacering efter en utredning på grund av ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska

analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

I förarbetena, prop. 2021/22:160, s. 236, anges även att om det till exempel finns ordningsregler som fungerar mindre väl ur vissa avseenden eller som följs i låg utsträckning ska skolan utreda orsakerna till detta och antingen förändra reglerna eller implementera dem mer kraftfullt, om det anses viktigt att ha kvar dem, eller ta bort dem, om de vid en närmare analys inte anses behövas. Det ska i detta sammanhang beaktas att om elever och personal uppfattar att eleverna på ett systematiskt sätt inte följer skolans ordningsregler riskerar det att skapa en kultur där det är acceptabelt att bryta mot ordningsregler och andra normer för uppförande.

Om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att skolan har en bristande studiero, särskilt i en av klasserna. Det är vanligt att det på lektioner förekommer att elever skriker och kastar saker samt ger andra elever nedsättande kommentarer. Detta påverkar studieron negativt eftersom lärare får lägga mer tid på elever som stör än elever som behöver hjälp i undervisningen.

Skolan har ordningsregler som beslutats av rektorn. Både elever och lärare uppger dock att ordningsregler inte följs, att lärare agerar olika och elever upplever att det inte spelar någon roll om de följer ordningsreglerna eller inte.

När ordningsregler inte följs är det särskilt viktigt att skolan, under medverkan av eleverna, regelbundet följer upp hur skolans ordningsregler fungerar och att uppföljningens resultat analyseras. Syftet är att ta reda på orsakerna till att ordningsreglerna inte följs samt ta ställning till om ordningsreglerna behöver revideras och/eller implementeras ytterligare. Detta bidrar även till att personalen får en samsyn och ges förutsättningar att se till att reglerna efterlevs.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan brister i arbetet med uppföljning av ordningsreglerna och hur de efterlevs.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att rektorn inte har sett till att det genomförs utredningar gällande de elever som vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt. Även om rektorn genomfört vissa samtal med elever som haft ett ordningsstörande beteende har utredning om ordningsstörande beteende inte skett i samtliga fall. Att ett sådant uppförande utreds är viktigt för att komma fram till adekvata åtgärder som möter elevens behov och stöttar eleven i att förändra sitt beteende. Åtgärderna ska utformas med utgångspunkt i vad som framkommit i utredningen och därför vara anpassade till den enskilde elevens behov och förhållanden.

Signering av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog för vårterminen 2025. Av betygskatalogen framgår att en tidigare rektor signerat betyg tillsammans med en lärare som saknar legitimation i ämnena slöjd, musik, idrott och hälsa, geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap.

Lärare uppger i intervju att den tidigare rektorn inte var undervisande lärare i något ämne under läsåret 2024/25. Rektorn uppger att den tidigare rektorn är legitimerad lärare men att rektorn inte kan svara på varför den tidigare rektorn signerat i betygskatalogen.

Rättslig reglering

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog (6 kap. 10 § skolförordningen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med en egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer det finns brister vad gäller signering av betyg i betygskatalogen. Endast den som är anställd som lärare och har legitimation får ha rollen som medbedömande lärare till en lärare som saknar legitimation. Vid tidpunkten för betygssättningen våren 2025 har rektorn signerat betyg tillsammans med lärare som saknar legitimation i ett antal ämnen. Eftersom rektorn inte arbetade som lärare kan rektorn, även om rektorn har lärarlegitimation, inte gå in i rollen som medbedömande lärare och ska därför inte heller signera i betygskatalogen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Pajala kommuns verksamhet vid Gårdbyskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisningstid, särskilt stöd, kränkande behandling, ordningsregler och utredning vid ordningsstörande beteende samt signering av betyg. Det finns därför skäl att förelägga Pajala kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever, lärare och rektorn uppger att fjärrundervisning används under lektioner i språkval, undantaget ämnet engelska. Eleverna berättar att de under lektionerna med fjärrundervisning befinner sig i ett eget klassrum och kopplar upp sig. Elever, lärare och rektorn uppger att det finns en handledare närvarande.

Vid Skolinspektionens tillsynsbesök genomfördes en observation av en lektion i språkval meänkieli i form av fjärrundervisning. Eleverna befann sig i en egen lektionssal tillsammans med en handledare.

Pajala kommun har den 14 november 2026 anmält att fjärrundervisning bedrivs på skolan. Av anmälan framgår att orsakerna till att fjärrundervisning används är att behörig lärare saknas samt lågt elevunderlag.

Rättslig reglering

Fjärrundervisning får i grundskolan endast användas under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av 21 kap. skollagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet (21 kap. 2 § skollagen).

Fjärrundervisning får bara användas om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet enligt 2 kap. 13 § skollagen och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan eller elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (21 kap. 3 § skollagen).

Fjärrundervisning i grundskolan får användas vid undervisning i bland annat moderna språk (21 kap. 4 § skollagen).

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar (21 kap. 12 § skollagen).

Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 13 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvarohantering

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare beskriver att om en elev är frånvarande registrerar lärarna detta i ett digitalt system och vårdnadshavarna meddelas. Lärare beskriver att de som regel även ringer vårdnadshavare till yngre elever.

Lärare och elevhälsan uppger att det finns ett antal elever med mer än 20 procent frånvaro. Elevhälsan beskriver att de gjorde en genomgång av frånvarostatistiken i mitten av höstterminen 2025 och att det finns cirka 10 elever som har en frånvaro över 20 procent.

I Skolinspektionens informationsinhämtning inför tillsynen beskrivs att det inte har genomförts några frånvaroutredningar under de senaste tolv månaderna.

Lärarna uppger att det kanske inte finns nedskrivet att det gjorts en utredning. Det kan vara så att den nya nuvarande rektorn därför inte känner till att det gjorts.

En av elevhälsorepresentanterna förklarar att begreppet "fördjupad kartläggning" av frånvaro används som är ett steg i rutinen. Det är alltså inte alltid dokumenterat men samtal och utredning har gjorts. Även rektorn uppger att det finns rutiner och att skolan gör utredningar av elevers frånvaro, men att skolan använder begreppet "fördjupad kartläggning". Rektorn beskriver att tidigare frånvaroutredningar inte finns dokumenterade och att det inte skett överlämningar när rektorer slutat och nya börjat. Rektorn har därför inte statistik över vad som gjorts tidigare år. Under hösten 2025 har rektorn och elevhälsan arbetat intensivt med att undersöka orsaken till elevers frånvaro.

Skolchefen beskriver i ett skriftligt svar som inkommit till Skolinspektionen den 5 december 2025 att tolv elever har identifierats med upprepad eller längre frånvaro under höstterminen 2025. Av dessa har en utredning av frånvaron inletts i elva fall medan rektorn i ett fall bedömt att en utredning är obehövlig.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan eller sameskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17 § skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jessika Andersson

Beslutsfattare
Signerat av: Jessika Andersson

X Anders Holmgren

Föredragande
Signerat av: Anders Holmgren

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Julia Wuotila medverkat.